

Валютні операції комерційного банку

В Україні існує нормативно встановлений перелік видів валютних операцій, які мають право здійснювати уповноважені банки, затверджений Постановою Правління Національного банку України № 275 від 17.07.2001 р. «Про затвердження Положення про порядок видачі банкам банківської ліцензії, письмових дозволів та ліцензій на виконання окремих операцій»

Згідно з українським законодавством, валютними операціями називають певні банківські та фінансові операції, пов'язані з переходом права власності на валютні цінності, за винятком операцій, що здійснюються між резидентами у валюті України. Це використання валютних цінностей в міжнародному обігу як засобу платежу, з передаванням заборгованостей та інших зобов'язань, предметом яких є валютні цінності; вивезення, ввезення, пересилання та переказування валютних цінностей; отримання і надання кредитів, нарахування відсотків, дивідендів; залучення інвестицій, придбання цінних паперів та інші операції, здійснення яких відбувається тільки за умови отримання відповідних ліцензій Національного банку України.

Класифікація банківських валютних операцій може здійснюватися як за ознаками, загальними для всіх банківських операцій (пасивні та активні операції), так і за ознаками, характерними лише валютним операціям.

ПОТОЧНІ ВАЛЮТНІ ОПЕРАЦІЇ

ТОРГОВЕЛЬНІ

Розрахунки між юридичними особами-резидентами і юридичними особами-нерезидентами під час здійснення зовнішньоекономічної діяльності у межах торговельного обороту, включаючи кредитування експортно-імпортних операцій на термін не більше як 90 днів

Розрахунки у межах торговельного обороту, які здійснюються на території України в іноземній валюті за умови наявності індивідуальної ліцензії Національного банку України або у грошовій одиниці України

Розрахунки у межах торговельного обороту між юридичними особами-нерезидентами та юридичними особами-резидентами через інших юридичних осіб-резидентів відповідно до посередницьких договорів (контрактів), інші розрахунки, що здійснюються відповідно до чинного законодавства України

Операції на міжбанківському валютному ринку України

Оплата фізичними особами товарів (робіт, послуг) з використанням пластикових карток та чеків

НЕТОРГОВЕЛЬНІ

Операції з обміну іноземної валюти та платіжних документів в іноземній валюті на грошову одиницю України чи іншу іноземну валюту

Виплата фізичним особам готівкової іноземної валюти та грошової одиниці України за чеками та пластиковими картками міжнародних платіжних систем

Продаж дорожніх чеків в іноземній валюті для вивезення їх фізичними особами за межі України

Одержання фізичними особами готівкової іноземної валюти і дорожніх чеків в іноземній валюті на витрати, пов'язані з відрядженням

Виплата фізичним особам авторських гонорарів та інших платежів, пов'язаних з авторськими правами

Оплата праці нерезидентів, які згідно з укладеними трудовими угодами (контрактами) працюють в Україні

Переказування коштів в іноземній валюті за межі України за навчання, лікування, оплата патентів, послуг адвокатів, сплата митних платежів та членських внесків за вступ та участь у міжнародних організаціях

Платежі за межі України у вигляді відшкодування витрат судових, арбітражних, нотаріальних та інших правоохоронних органів

Виплата готівкової іноземної валюти за переказами з-за кордону: пенсії, аліменти, заробітна плата, допомога родичів тощо

Суб`єкти, що здійснюють операції з національною та іноземною валютою

Резиденти:

- *фізичні особи* (громадяни України, іноземні громадяни, особи без громадянства), які мають постійне місце проживання на території України, у тому числі ті, що тимчасово перебувають за кордоном;
- *юридичні особи, суб`єкти підприємницької діяльності*, що не мають статусу юридичної особи (філії, представництва тощо), з місцезнаходженням на території України, які здійснюють свою діяльність на підставі законів України;
- *дипломатичні, консульські, торговельні та інші офіційні представництва України* за кордоном, які мають імунітет і дипломатичні привілеї, а також філії та представництва підприємств і організацій України за кордоном, що не здійснюють підприємницької діяльності.

Нерезиденти:

- *фізичні особи* (іноземні громадяни, громадяни України, особи без громадянства), які мають постійне місце проживання за межами України, в том числі ті, що тимчасово перебувають на території України;
- *юридичні особи, суб'єкти підприємницької діяльності*, що не мають статусу юридичної особи (філії, представництва тощо), з місцезнаходженням за межами України, які створені й діють відповідно до законодавства іноземної держави, у тому числі юридичні особи та інші суб'єкти підприємницької діяльності з участю осіб та інших суб'єктів підприємницької діяльності з участю юридичних осіб та інших суб'єктів підприємницької діяльності України;
- *розташовані на території України іноземні дипломатичні, консульські, торговельні та інші представництва, міжнародні організації та їх філії*, що мають імунітет і дипломатичні привілеї, а також представництва інших організацій і фірм, які не здійснюють підприємницької діяльності на підставі законів України.

Для проведення поточних та строкових торговельних та неторговельних операцій за розпорядженням клієнтів, уповноважені банки відкривають останнім валютні рахунки для повного та своєчасного виконання своїх функцій.

Відкриття уповноваженими банками рахунків в іноземній валюті регламентується та регулюється *Інструкцією про порядок відкриття та використання рахунків у національній та іноземній валюті* затвердженою постановою Правління Національного банку України N 527 від 18.12.98р.

Банківські рахунки в іноземній валюті поділяються на:

- поточні;
- депозитні (вкладні).

Поточний рахунок в іноземній валюті

відкривається підприємству для проведення розрахунків у межах чинного законодавства України в безготівковій та готівковій іноземній валюті при здійсненні поточних операцій, визначених чинним законодавством України, та для погашення заборгованості за кредитами в іноземній валюті.

Вкладні (депозитні) рахунки в іноземній валюті

відкриваються уповноваженим банком резидентам (юридичним особам, їх відокремленим підрозділам, фізичним особам) та нерезидентам (юридичним особам-інвесторам, представництвом юридичних осіб в Україні та фізичним особам) на підставі укладеного депозитного договору між власником рахунку та банком на встановлений строк під визначений процент відповідно до умов договору.

Проблеми здійснення банківських валютних операцій в умовах нестабільності валютного ринку

Комерційні банки мають величезні можливості розвитку проведення операцій з валютою. Але, також, існує багато проблем, котрі перешкоджають розвитку проведення валютних операцій. Перша з них – доларизація економіки.

Економіка України відчуває значний вплив долара в усіх сферах, тобто доларизацію економічних процесів.

Існують такі причини доларизації:

- паралельне обертання національної валюти разом з сильною іноземною, точніше долларом;
- адаптивні очікування — залежність рівня пропозиції від очікуваних цін на фактори виробництва, які ґрунтується на попередньому інфляційному досвіді;
- низький курс національної грошової одиниці піднімає ціну на імпорт та знижує ціну за межами країни на експортовані товари. Це проявляється у зростанні цін на імпортовані товари. Тому існують пряма залежність між обсягом чистого експорту та інфляційними процесами;
- стабільніші процентні ставки по кредитах й депозитам в іноземній валюті чим у національній валюті;
- недостатня ліквідність національного ринку валюти, повільний розвиток ринку фінансових інструментів та цінних паперів, впущених в національній валюті;
- великі ризики ліквідності та низький рівень впевненості в стійкості національної валюти.

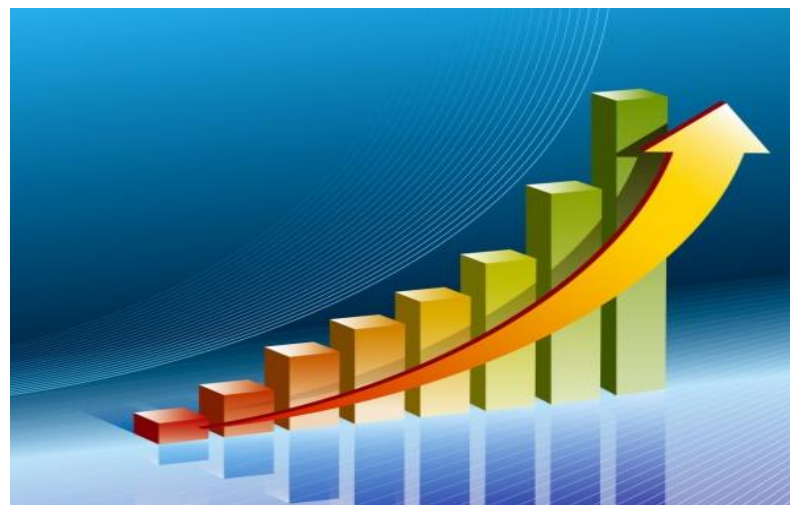

Шляхи удосконалення валютних операцій в сучасній банківській системі

Сучасна риса економіки України - нестабільність її національної грошової одиниці та зростання темпів інфляції. За існуючих умов, як правило, перевага надається іноземній валюті, яка позиціонується, резервна у світі, або до якої існує велика довіра. Щоб стабілізувати існуючу національну валютну систему необхідно, перш за все, розвинути масштабну політику зменшення впливу долара на українську економіку. Серед ймовірних заходів щодо її впровадження і підвищення довіри до національної грошової одиниці, зменшення залежності від зовнішнього ринку капіталів, слід розглянути такі:

- ✓ встановлення довіри до банківської системи України шляхом персоналізації та формалізації дотримуватися визначених монетарних та валютних орієнтирів;
- ✓ посилення вимог за обов'язковими резервами коли залучаються ресурси в іноземній валюті;
- ✓ впровадження жорстких вимог до класифікації активних банківських операцій, здійснюваних в іноземній валюті;
- ✓ подолання дефіциту іноземної валюти на безготівковому та готівковому ринку.

У процесі удосконалення та модифікації системи регулювання валюти в Україні корисно було б запозичити досвід іноземних країн з досить розвиненою ринковою економікою країни, що пов'язано з оптимізацією режиму курсу валюти; особливістю використання валютних інтервенцій за умови плаваючого валютного курсу; поверненням валютних цінностей. Існування протиріччя між жорстким контролем валютних відносин та лібералізацією, що обумовлено як економічними, так і політичними причинами (низький рівень конкурентоспроможності на зовнішніх ринках, хибка банківська система, недостатнє інвестування економіки тощо) накладає свій слід на процеси нового етапу покращення валютного регулювання.

Дякую за увагу!

A series of horizontal lines in teal and light blue colors, located at the bottom right of the slide, extending from the left edge of the text area.